Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0520U101373

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 30-09-2020

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бусленко Василь Володимирович

2. Buslenko Vasyl V

Кваліфікація: к.політ.н., 23.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор наук

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 23.00.02

Назва наукової спеціальності: Політичні інститути та процеси

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 29-09-2020

Спеціальність за освітою: Історія

Місце роботи здобувача: Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

Код за ЄДРПОУ: 02125102

Місцезнаходження: пр. Волі, 13, м. Луцьк, Луцький р-н., Волинська обл., 43025, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 11.051.13

Повне найменування юридичної особи: Донецький національний університет імені Василя Стуса

Код за ЄДРПОУ: 02070803

Місцезнаходження: вул. 600-річчя, 21, м. Вінниця, Вінницький р-н., Вінницька обл., 21021, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Донецький національний університет імені Василя Стуса

Код за ЄДРПОУ: 02070803

Місцезнаходження: вул. 600-річчя, 21, м. Вінниця, Вінницький р-н., Вінницька обл., 21021, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 10.07.23

Тема дисертації:

1. ВЗАЄМОВІДНОСИНИ ВЛАДИ ТА ОПОЗИЦІЇ В КОНТЕКСТІ ДЕМОКРАТИЗАЦІЇ ПОЛІТИЧНИХ СИСТЕМ

2. Interrelations between the power and the opposition in the context of democratization of political systems.

Реферат/анотація:

1. У дисертації досліджується специфіка та характер патерних взаємовідносин опозиції та влади, визначається їх вплив на процес демократизації політичних систем країн Вишеградської групи. Найбільш релевантними методологічними підходами визначено поєднання теорій конвертації суспільних капіталів, синергетики, флуктуації, інституціоналізму та неоінституціоналізму. За допомогою теорії конвертації суспільних капіталів обґрунтовано індивідуальні та групові стратегії конвертації суспільних капіталів, з'ясовано динаміку об'єктивної структури політичного поля, співвимірність диспозицій між владою та опозицією та зміну їх меж у ході репозиціонування в кожній із досліджуваних країн. Взаємовідносини між владою та опозицією розглядаються як процес накопичення, конвертації та обміну капіталів у ході боротьби за метакапітал держави. Синергетичний підхід застосовувався для аналізу ролі влади та опозиції як детермінант виникнення флуктуації та біфуркації, якісної зміни стану системи в діапазоні між хаосом і порядком й спроможності нелінійних динамічних систем до самоорганізації. За допомогою синергетики з'ясовано причетність як опозиції, так і влади до виникнення звичайних та дивних атракторів та їх

використання ресурсом для накопичення політичного капіталу. У дослідженні з'ясовано стратегії накопичення та конвертації суспільних капіталів влади та опозиції для розуміння відмінності процесів демократизації; виявлено специфіку їх взаємовідносин у кожній з досліджуваних країн, врахувавши стартові умови, продукти демократизації, практики демократичного переходу та їх індикатори; виділено реперні точки як біфуркаційні стани демократизації політичних систем країн Вишеградської групи, які розділяють фази зростання та спадання взаємовпливу та визначально впливають на індикатори демократизації. Виявлено патерни у взаємовідносинах влади та опозиції як детермінант самоорганізації системи та з'ясовано їх вплив на динаміку процесів демократизації. Доведено, що патерни є продуктом реалізації політичними акторами стратегій накопичення та конвертації суспільних капіталів, узгодженої фіксації диспозицій у межах політичного поля та габітусу. Вони співвимірні з силою полюсів та умовною відстанню між ними. Тому зміна полюсів політичного поля в ході репозиціонування породжувала незначні зміни у взаємовідносинах між владою та опозицією. Проте в плані перспектив демократизації цей чинник відіграє значну роль. Патерні взаємовідносини виявлялися також у відтворенні політичних практик, зразків політичної поведінки в діях політичних агентів, що супроводжувалося перенесенням таких явищ, як політична корупція, зловживання службовим становищем, клієнтелізм та ін. Такий асоційований капітал дозволяв правлячій еліті швидко компенсувати витрати на виборчу кампанію та конвертувати політичний капітал в економічний як кінцеву мету стратегій основних соціальних агентів. На основі аналізу стартових умов, продуктів, практик демократичного переходу, інститутів конструктивної взаємодії влади й опозиції та індикаторів концептуалізовано динамічну модель демократизації країн Вишеградської групи з фазами флуктуації та біфуркаціями, що є типовою для посткомуністичних країн. Визначено, що процеси демократизації в країнах Вишеградської групи мають цикли ненаправленого неперіодичного коливання, зумовлені дією правильних та дивних атракторів, появу яких певною мірою стимулює влада та опозиція і яка, у свою чергу, визначає боротьбу сил вирівнювання та стратифікації. Динаміка демократизації є результатом реалізації певної конвертаційної стратегії не лише владної, але й опозиційної еліти і має нелінійний характер. Для підтвердження такої гіпотези в дослідженні визначено рівень демократії в кожній з досліджуваних країн у часовому розрізі, здійснено кросрегіональне порівняння та виділено біфуркаційні стани процесу демократизації політичних систем країн Вишеградської групи та з'ясовано їх залежність від характеру розподілу метакапіталу держави між владою та опозицією. У дослідженні напрацьовано рекомендації для України з вдосконалення практик демократизації. Ключові слова: Вишеградська група, влада, демократизація, опозиція, політична система, політичні інститути, політичні процеси.

2. The thesis researches particularity and nature of the pattern interrelations between the political opposition and the power and defines their impact on the democratization of the political systems of the Visegrad Group countries. The combination of theories of social capital conversion, synergetics, fluctuation, institutionalism, and neo-institutionalism was defined as the most relevant methodological approach. Due to the theory of social capital conversion, we have substantiated individual and group strategies of social capital conversion, clarified the dynamics of the objective structure of the political field, the commensurability of dispositions between the power and the opposition, and the change of their boundaries during repositioning in each of the studied countries. The interrelationship between the power and the opposition is studied as a process of accumulation, conversion, and exchange of capital in the struggle for the metacapital of the state. The synergetic approach was applied to analyze the role of power and opposition as determinants of fluctuation and bifurcation, qualitative change in the state of the system in the range between chaos and order, and the ability of nonlinear dynamic systems to self-organize. Synergetics has helped to establish the involvement of both the opposition and the power in the emergence of regular and strange attractors and their use as a resource for the accumulation of political capital. The research has ascertained strategies for the accumulation and conversion of social capitals of the power and the opposition that help to understand the differences between democratization processes; revealed the specificity of their interrelations in each studied country, in consideration of the starting conditions, products of democratization, practices of democratic transition and their indicators; the research as well identified the defining points as bifurcation conditions for the democratization of political systems of the Visegrad Group countries, which

separate the phases of growth and decline of mutual influence and have a decisive impact on democratization indicators. Patterns in the interrelations between the power and the opposition as a determinant of a system's self-organization have been identified and their influence on the dynamics of democratization processes found. It has been proved that the patterns are products of strategies for the accumulation and conversion of public capital, the coordinated fixation of dispositions within the political field and habitus, implemented by political actors. They are commensurable with the force of the poles and the conditional distance between them. Therefore, the alteration of poles of the political field during the repositioning provoked insignificant changes in the interrelations between the power and the opposition. However, as for the democratization prospects, this factor plays a significant role. Pattern interrelations have manifested themselves in the reproduction of political practices and models of political behavior in the actions of political agents, which was accompanied by the carry-over of such phenomena as political corruption, malpractice, clientelism, and others. Suchlike associated capital allowed the ruling elite to quickly compensate the costs of the election campaign and convert political capital into economic capital as the ultimate goal of the strategies of major social agents. Based on the analysis of starting conditions, products and practices of democratic transition, institutions of constructive interaction between the power and the opposition, and indicators, the author has developed and conceptualized a dynamic model of democratization of Visegrad countries with phases of fluctuations and bifurcations, which is typical for post-communist countries. It has been established that the processes of democratization in the Visegrad Group countries have cycles of undirected non-periodic fluctuations conditioned by regular and strange attractors, which emergence is to some extent stimulated by the power and opposition and which, in turn, determines the struggle of equalization and stratification forces. The dynamics of democratization have non-linear nature and are resulted by the implementation of a specific conversion strategy not only by the ruling but the opposition elite as well. To confirm this hypothesis, the study has determined the level of democracy in each of the studied countries in the temporal dimension, made a cross-regional comparison and highlighted the bifurcation points of the democratization process of the Visegrad political systems, establishing their dependence on the distribution of state metacapital between the power and the opposition. The study elaborated recommendations for Ukraine to improve national practices of democratization. Key words: Visegrad Group, democratization, opposition, power, political institutions, political processes, political system.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Нагорняк Тетяна Леонтіївна

2. Nahorniak Tetiana L.

Кваліфікація: д. політ. н., 23.00.02, 052

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Нагорняк Тетяна Леонтіївна

2. Nagornyak Tetyana L.

Кваліфікація: д. політ. н., 23.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Горбатенко Володимир Павлович

2. Horbatenko Volodymyr P

Кваліфікація: д. політ. н., 23.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Поліщук Ігор Олексійович
2. Polishchuk Ihor O.

Кваліфікація: д. політ. н., 23.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Климончук Василь Йосифович
2. Klymonchuk Vasyl Yo.

Кваліфікація: д. політ. н., 23.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Польовий Микола Анатолійович
2. Polovyi Mykola A

Кваліфікація: д. політ. н., 23.00.02, 052

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мацишина Ірина Віталіївна
2. Matsyshyna Iryna V

Кваліфікація: к.політ.н., 23.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради Польовий Микола Анатолійович

Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні Польовий Микола Анатолійович

Відповідальний за підготовку облікових документів

Реєстратор

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності

Юрченко Т.А.